

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts), van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns (links), verbonden aan de Universiteit Gent, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Slap pasgeboren kalf

Beademen kan levensreddend zijn

Nadat we het pootje van het kalfje in de geboorteweg hadden goedgelegd, was de bevalling zo gebeurd. De vruchtvliesen waren al enkele uren gebroken, maar door de afwijkende ligging stagneerde het geboorteproces. Voor het kalf had het allemaal wat lang geduurd. De eerste ontlasting (meconium) was al afgekomen en uit benauwdheid was het kalf al in de baarmoeder gaan ademen, waardoor er vruchtwater in de longen kwam. Het kalf was slap en ademde nauwelijks. Er was wel een hartslag en de oogreflex was aanwezig. De veehouder begon al een beetje in paniek te raken: 'Nog wel een vaarskalf uit mijn beste koe.' Ingrijpen was nodig. Omdat de gewone methoden om de ademhaling te stimuleren niet hielpen, zijn we uiteindelijk gaan beadememen met behulp van een slokdarmsonde.

Via de bek van het kalf bracht ik een sonde in tot net in de slokdarm. Vervol-

gens drukte ik de slokdarm dicht, net achter de punt van de sonde, zodat er geen lucht in de maag kon komen. Daarna beademde ik het kalf ongeveer vijftien keer per minuut via de sonde, waarbij de lucht via het bovenste deel van de slokdarm naar de luchtpijp en de longen gaat. Tijdens het inblazen bleven de neusgaten en de lippen van het

kalf dichtgedrukt, zodat de lucht daar niet langs naar buiten kon ontsnappen. Aan het omhoogkomen van de borstkas was te zien hoe de longen zich vulden. Na enkele minuten bekwam het kalf en kon het zelfstandig ademen.

Toon Meesters,
dierenarts te Roosendaal

De encyclopedie **Asphyxie**

Asphyxie is een niet of onvoldoende op gang komen van de ademhaling bij het pasgeboren kalf. De voornaamste oorzaken zijn een zware bevalling of een te langdurig geboorteproces, zoals bij een afwijkende ligging, een slag in de baarmoeder of melkziekte.

Ook kalveren die te vroeg geboren worden, hebben nogal eens last van asphyxie.

Bij die kalveren is er

onvoldoende surfactant in de longen aanwezig, een stof die ervoor zorgt dat de longblaasjes zich goed ontplooiën en dat de ademhaling goed op gang komt.

Bij asphyxie ontstaat een zuurstoftekort in de hersenen, de nieren, de spieren en het hart. De bloeddruk daalt, de afvalstoffen hopen zich op, de hersencellen raken beschadigd en het lichaam verzuurt. Het kalf wordt steeds slapper, koelt af, raakt in shock, en een onomkeerbaar coma en het daaropvolgend sterven treden dan snel op.

Bij een kalf met asphyxie is tijdig en kordaat optreden noodzakelijk. Flink wrijven over de borstkas, koud water

over hoofd en borst en een ademhalingsstimulans in de bek is bij veel kalveren al voldoende prikkelend.

Slappe kalveren met vocht in de longen kunnen gedurende dertig seconden aan de achterbenen omhooggehouden worden, zodat het vocht uit de longen loopt. Als dat onvoldoende helpt, is het noodzakelijk het kalf te beadememen met behulp van de slokdarmsonde en zijn infusen met bicarbonaat en eventueel wat glucose nodig.

Wanneer dit alles succesvol is, kan het kalfje onder de warmtelamp met voldoende biest zelf verder op krachten komen.

